

## Faktencheck Affenpocken (MPX)

Informacije o simptomima, prevenciji kod sumnje i nakon potvrđene infekcije

Trenutno postoji epidemija majmunskih boginja širom svijeta i takođe u Austriji. Ako imate tegobe, posebno poslije rizičnih kontakata, obratite se svom doktoru ili nazovite dežurni telefon 1450!

Majmunske boginje su bolest koja se mora prijaviti.

### Šta su majmunske boginje?

Majmunske boginje (engleski: Monkeypox, MPX) izaziva virus majmunskih boginja.

### Kako se prenose majmunske boginje?

- Direktan kontakt sa osipima, mjehurićima ili bubuljicama oboljelih lica, npr.:
  - poljupci
  - grljenje
  - maženje
  - seks
- kontakt sa korištenim predmetima, npr.:
  - peškiri
  - posteljina
  - odjeća
  - suđe
  - erotske igračke

- Kapljična infekcija, npr.:
  - duži razgovor na malom razmaku

U bliskom kontaktu (uključujući polni kontakt) sa oboljelim licima velika je vjerovatnost za prenošenje. Sadržaj mjehurića veoma je zarazan.

## Koje simptome izazivaju majmunske boginje?

- U početku se javljaju opšte tegobe (5 do 21 dan poslije kontakta sa oboljelim licem):
  - temperatura, groznica, iscrpljenost
  - Bolovi: glava, leđa, mišići
  - natečeni limfni čvorovi
- Promjene na koži pojavljuju se nakon 1 do 3 dana:
  - osip: mrlje, mjehurići, bubuljice
  - mogu se pojaviti po cijelom tijelu, uključujući sluznice, te uzrokovati jake bolove
  - kasnije se stvaraju kraste i otpadaju
  - Linkovi na fotografije: <https://www.ecdc.europa.eu/en/monkeypox/images-monkeypox-lesions>

Zarazni ste dok sve kraste ne otpadnu i promjene na koži ne ozdrave (obično 3-4 sedmice).

## Koliko su opasne majmunske boginje?

- Simptomi obično nestaju sami od sebe nakon nekoliko sedmica.
- U vanrednim slučajevima tok bolesti može biti težak i čak smrtonosan:
  - dodatne infekcije kože
  - upala pluća
  - upala očiju sa trajnim oštećenjima očiju
- Sljedeće grupe ljudi imaju povećan rizik za teški oblik majmunskih boginja:
  - novorođenčad i djeca (< 12 godina)
  - trudnice
  - veoma stara lica (>80 godina)
  - lica sa imunodeficijencijom

## Kako mogu spriječiti majmunske boginje?

- strogo paziti na higijenu
- bez bliskog kontakta sa oboljelim licima
- bez kontakta sa predmetima koje koriste oboljela lica
- izbjegavanje čestih promjena i/ili anonimnih polnih kontakata

Kondomi ne pružaju dovoljnu zaštitu kod seksualnih kontakata. Za prenos virusa dovoljan je blizak (kožni) kontakt (uklj. polni kontakt)!

## Šta ću raditi ako sumnjam na majmunske boginje?

Kontrolni spisak: Odnosi li se jedna ili više sljedećih tačaka na mene?

- Imam li tegobe?
- Jesam li bio/bila u bliskom kontaktu sa nekim kome su dijagnosticirane majmunske boginje?
- Jesam li imao/imala mnogo bliskih kontakata u proteklih 21 dan?
  - Takođe seksualne kontakte?
  - Uglavnom sa strancima?
- Jesam li bio/bila na mjestu gdje se pojavljuju majmunske boginje?

Ako da:

- strogo izbjegavati daljnje kontakte i paziti na dobru higijenu
- obratiti se doktoru ili na dežurni telefon 1450
- razgovor sa doktorom
  - Prethodno se najavite telefonski!

## Imao/imala sam kontakt sa licem oboljelim od majmunskih boginja. Šta trebam napraviti?

- strogo izbjegavati bliske kontakte
  - posebno sa rizičnim grupama
- paziti na higijenu

- uspostaviti kontakt sa dežurnom zdravstvenom službom 1450
  - pripremite informacije o svojim simptomima, prethodnim vakcinama protiv velikih boginja i o posljednjem kontaktu sa oboljelim licem
- službeno prijavljene kontakt osobe mogu se vakcinisati i nakon kontakta. Vakcinisanje treba izvršiti poslije kontakta što je ranije moguće unutar 4 dana, a smisla ima do najduže 14 dana
  - lokalna zdravstvena služba ima više informacija o tome
- obratite se doktoru ako imate tegobe

## Šta ću raditi ako su mi potvrđene majmunske boginje?

- Službena izolacija do ozdravljenja svih kožnih lezija:
  - pregled kod doktora potvrđuje da su sve promjene na koži ozdravile
  - strogo izbjegavati bilo kakav fizički kontakt sa drugim ljudima
  - ako je u domaćinstvu više lica, osigurajte da ostanete u vlastitoj sobi, idealno bi bilo koristiti vlastiti WC i kupatilo
  - nemojte dijeliti kućanske predmete, peškire, posteljinu sa drugima
- Objava kontakt osoba zdravstvenoj službi:
  - (bliski) kontakti u proteklih 21 dan
  - kontakt osobe mogu se vakcinisati nakon kontakta
- Medicinska pomoć:
  - obratite se na dežurni telefon 1450 ili doktoru ako se zdravstveno stanje pogorša

## Šta ću raditi kada završi službena izolacija?

- očistiti i dezinfikovati korištene stambene prostorije
  - Tačna uputstva nude „Empfehlungen für Patient:innen und Haushaltsangehörige zur abschließenden Reinigung und Desinfektion bei bestätigter Affenpocken-Infektion“
- Polni odnos treba praktikovati sa zašitom u sljedećih 8 sedmica (kondom)

## Kako mogu dobiti vakcinu protiv majmunskih boginja?

U Austriji je trenutno dostupan ograničen broj vakcina protiv majmunskih boginja. Vakcinisati se mogu sljedeće osobe:

- Preventivno vakcinisanje dostupno je zdravstvenim radnicima sa visokim rizikom od zaraze, kao i licima sa ličnim rizičnim ponašanjem, to su lica koja često mijenjaju polne kontakte, posebno muškarci sa istospolnim partnerima.
- U slučaju kontakta sa osobom oboljelom od majmunskih boginja, vakcinisanje je moguće i postekspozicijski, dakle nakon kontakta.
  - Dokazana kontakt osoba („postekspozicijsko vakcinisanje“)
    - Idealno unutar 4 dana, najduže 14 dana nakon kontakta
    - Lica sa ličnim rizičnim ponašanjem, tj. lica sa čestom promjenom seksualnih kontakata, posebno muškarci sa istospolnim partnerima

## Gdje se mogu vakcinisati?

- Vakcinisanje se organizuje putem zdravstvenih službi
- Ako ste kontakt ili rizična osoba, obratite se lokalno nadležnoj zdravstvenoj službi

## Gdje se mogu testirati?

- Ako se sumnja na infekciju majmunskim boginjama, daljnje razjašnjenje provodi doktor
  - Obavezna je prethodna najava telefonom [Vidi takođe: Šta ću raditi ako sumnjam na majmunske boginje?]

## Gdje mogu pronaći ostale informacije na temu majmunskih boginja?

- Austrija
  - [Humane Affenpocken \(sozialministerium.at\)](https://www.sozialministerium.at)
  - [Affenpocken - AGES](#)
  - [Wissen statt Vorurteile – Affenpocken – Aids Hilfe Wien](#)

- Evropa
  - [Monkeypox \(europa.eu\)](#)
  - [Joint ECDC-WHO Regional Office for Europe Monkeypox Surveillance Bulletin \(europa.eu\)](#)
  - [RKI - Infektionskrankheiten A-Z - Affenpocken](#)
  - [UK –Monkeypox: background information](#)
- Svijet
  - [Monkeypox outbreak 2022 - Global \(who.int\)](#)
  - [Monkeypox | Poxvirus | CDC](#)
- Kontakt sa doktorima
  - 1450
  - [„Arztsuche“ \(aerztekammer.at\)](#)
- Provjera simptoma
  - [Symptomchecker der Charité: PoxApp \(charite.de\)](#)